

Viga Gyula

ÁRUCSERE ÉS MIGRÁCIÓ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGON

Debrecen–Miskolc 1990

TARTALOM

BEVEZETÉS	6
I. A FÖLDRAJZI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI FELTÉTELEK MINT AZ ÁRUCSERE MEGHATÁROZÓI	9
1. Az árucserre természeti-ökológiai feltételei	9
2. Az árucserre emberi-kulturális tényezői	20
II. TERMÉSZETES NYERSANYAGOK ÉS FELDOLGOZOTT FORMÁIK A HAGYOMÁNYOS TERMÉKCSERÉBEN	31
FA ÉS FATERMÉKEK	33
Kereskedés a fával	33
Kereskedés a fatermékekkel	38
A fatermék-kereskedelem néhány tanulsága	50
EGYÉB ERDEI IPAROK TERMÉKEI	57
Faszén	57
Mész	59
ÁSVÁNYOK, KÖZETEK ÉS FELDOLGOZOTT FORMÁIK AZ ÁRUCSERÉBEN	63
Só	63
Kő és kőfaragványok	65
Szénkereskedelem	71
Agyag és kerámia	71
KERESKEDÉS A MANUFAKTURÁLIS IPAR TERMÉKEIVEL	78
Vas és vasárúk	78
Üveg és üvegtárgyak	85
Egyéb természeti anyagok cseréje	86
III. A MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEK, VALAMINT FELDOLGOZÁSUKKAL NYERT JAVAK A HAGYOMÁNYOS TERMÉKCSERÉBEN	93
1. Élelmiszerek	93
Gabona	94
Bor	96
Gyümölcs	100
Egyéb élelmiszerek	111
2. Állatkereskedelem	117
IV. AZ ÁRUCSERE FORMÁI ÉS RÉSZTVEVŐI	133
Az árucserre formáiról	137
Az árucserre szervezett alkalmi	138
Vándorok az árucserre folyamatában	147
A csere közvetett és közvetlen formáiról	159
Csempészet	162
V. A SZÁLLÍTÁS A TERMÉKCSERE SZOLGÁLATÁBAN	165
AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI FUVAROSOK (Egy sajátos „vállalkozói” forma a hagyományos árucserében)	167
Fogatolt állatok	184
Szekerek	185
A fuvaros mentalitás	187
A SZÁLLÍTÁS EGYÉB MÓDJAIRÓL	190
Vízi szállítás	190
Szállítás málhás állatokkal	194
Szállítás emberi erővel	194

2435

A kereskedőút lefolyása	199
VI. AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI VÁNDORMUNKA TÖRTÉNETI NÉPRAJZÁHOZ	205
Vándormunka és táji munkamegosztás	205
A MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁKHOZ KAPCSOLÓDÓ VÁNDORLÁSOK	211
Arató-és cséplőmunkások	211
Summások	218
Szénakaszálók	219
Vándorlás szőlőmunkára	220
IDŐSZAKOS MUNKÁSVÁNDORLÁSOK	
A MEZŐGAZDASÁGON KÍVÜL	224
„Specializálódott” csoportok	224
Erdőmunkások vándorlása	227
Egyéb tevékenységi formák (ipar, bánya)	228
Néhány gondolat a vándoriparról	231
VII. EGYÉB UTAZÁSI CÉLOK ÉS VONZÁSKÖRZETEK	237
A vizek szerepe	237
Malmok	238
A hitélettel kapcsolatos vándorlások	239
VIII. ÖSSZEGZÉS: AZ ÁRUCSERE ÉS A MIGRÁCIÓ TÉRKAPCSOLATAI ÉS HATÁSUK A HAGYOMÁNYOS NÉPI MŰVELTSÉGRE	245
Az észak-magyarországi árucserre térszerkezetének néhány jellemzője ...	245
Az árucserre hatása a népi mentalításra	253
Néhány, az árucserre és a vándorlás révén terjedő műveltségi elemről (A Felföld árucseréjének interetnikus vonatkozásai)	258
IRODALOM	272
KÜLFÖLDI HELYSÉGNEVEK	297
WARENAUSTAUSCH UND MIGRATION IN NORDOSTUNGARN (Auszug)	303
VÝMENA TOVARU A MIGRÁCIA V SEVEROVÝCHODNOM UHORSKU (Resumé)	314

